

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของผู้ได้บังคับบัญชาต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในอุตสาหกรรม การก่อสร้าง” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ทราบถึงความคาดหวังของผู้ได้บังคับบัญชาต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในงาน ก่อสร้าง
2. เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างความคาดหวังของผู้ได้บังคับบัญชาและบทบาทหน้าที่ของ ผู้บังคับบัญชาจำแนกตามขนาดของโครงการ และตำแหน่งงานของผู้ได้บังคับบัญชา
3. เพื่อให้ทราบถึงผลของบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาต่อประสิทธิภาพการทำงานในระดับ โครงการ

การวิจัยนี้ได้วัดหน้าที่ของผู้นำ 4 ด้านคือ บทบาทด้านสร้างความสัมพันธ์ บทบาทด้านการให้และ เสาะหาข้อมูล บทบาทด้านการตัดสินใจ บทบาทด้านการใช้อิทธิพล โดยทำการออกแบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวิศวกร โยธาจำนวน 400 คน

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 88.00 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50 ตำแหน่งวิศวกรสนาม 246 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 ประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 ระยะเวลาที่ทำงานในองค์กร ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 140 คน คิด เป็นร้อยละ 35.00

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริษัทและลักษณะของโครงการ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำโครงการคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 จำนวน บุคลากรในองค์กรโดยเฉลี่ยระหว่าง 50-100 คน จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 มูลค่าของ โครงการโดยเฉลี่ยระหว่าง 10-100 ล้านบาท จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแตกต่างของความคาดหวังและสถานการณ์ปัจจุบัน

ความแตกต่างของความคาดหวังของผู้ได้บังคับบัญชาต่อผู้บังคับบัญชา และสถานการณ์ปัจจุบันของผู้บังคับบัญชาในบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ 3 ลำดับแรกมีดังนี้ ลำดับแรกของบทบาทด้านการสร้างความสัมพันธ์คือ การยินดีรับฟังปัญหาการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง สถานการณ์ปัจจุบันและความแตกต่างเท่ากับ 4.80 2.73 และ 2.07 ตามลำดับ ส่วนลำดับแรกของบทบาทด้านการให้และเสาะหาข้อมูลคือ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิควิธี ความรู้ ทักษะและกระบวนการในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง สถานการณ์ปัจจุบันและความแตกต่างเท่ากับ 4.79 2.75 และ 2.04 ตามลำดับ ลำดับแรกของบทบาทด้านการตัดสินใจคือ การร่วมวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ เพื่อหาสาเหตุของปัญหาเหล่านั้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง สถานการณ์ปัจจุบันและความแตกต่างเท่ากับ 4.75 2.81 และ 1.94 ตามลำดับ และลำดับแรกของบทบาทด้านการใช้อิทธิพลคือ การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานใช้ความพยายามในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง สถานการณ์ปัจจุบันและความแตกต่างเท่ากับ 4.77 2.76 และ 2.01 ตามลำดับ สรุปได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ความแตกต่าง 3 ลำดับแรก ระหว่างความคาดหวังกับสถานการณ์ปัจจุบันของบทบาทหน้าที่ผู้นำด้านต่าง ๆ

บทบาทหน้าที่ผู้นำ	ลำดับความสำคัญ	ความหวัง	ปัจจุบัน	ผลต่าง
บทบาทด้านการสร้างความสัมพันธ์	1. การยินดีรับฟังปัญหาการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา	4.80	2.73	2.07
	2. การให้กำลังใจสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในอาชีพ	4.74	2.81	1.93
	3. การให้กำลังใจสนับสนุนผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานจนสำเร็จด้วยดี	4.75	2.85	1.90
บทบาทด้านการให้และเสาะหาข้อมูล	1. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิควิธี ความรู้ ทักษะและกระบวนการในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง	4.79	2.75	2.04
	2. การมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของผู้ได้บังคับบัญชา	4.72	2.78	1.94
	3. การติดตามดูแลการดำเนินการในการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา	4.74	2.86	1.88

**ตารางที่ 5.1 (ต่อ) ความแตกต่าง 3 ลำดับแรก ระหว่างความคาดหวังกับสถานการณ์ปัจจุบันของ
บทบาทหน้าที่ผู้นำด้านต่าง ๆ**

บทบาทหน้าที่ ผู้นำ	ลำดับความสำคัญ	ความหวัง	ปัจจุบัน	ผลต่าง
บทบาทด้านการ ตัดสินใจ	1. การรวมวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ เพื่อหาสาเหตุของ ปัญหาเหล่านั้น	4.75	2.81	1.94
	2. การจัดสรรทรัพยากรตามลำดับความสำคัญของ กิจกรรมของโครงการได้อย่างเหมาะสม	4.71	2.79	1.92
	3. การชี้ให้เห็นความสัมพันธ์หรือผลของปัญหา/ อุปสรรคที่มีต่อการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติงาน	4.70	2.95	1.75
บทบาทด้านการ ใช้อิทธิพล	1. การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานใช้ความพยายามใน การปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น	4.77	2.76	2.01
	2. มีอิทธิพลต่อความรู้สึกที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานให้มีความ ตั้งใจและทุ่มเทความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.76	2.78	1.98
	3. การสนับสนุน ทุ่มเท ช่วยเหลือให้ผู้ปฏิบัติงานทำงาน ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ	4.66	2.82	1.84

**5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแตกต่างของความคาดหวังและสถานการณ์ปัจจุบันโดย
ภาพรวม**

จากการวิเคราะห์ความคาดหวังของผู้ได้บังคับบัญชาต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา โดยภาพรวม
บทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ 1. การยินดีรับฟังปัญหาการทำงาน
ของผู้ได้บังคับบัญชา (ผลต่างเท่ากับ 2.07) 2. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิควิธี ความรู้ ทักษะ และ
กระบวนการในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง(ผลต่างเท่ากับ 2.04) 3. การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน
ใช้ความพยายามในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น (ผลต่างเท่ากับ 2.01) 4. มีอิทธิพลต่อ
ความรู้สึกที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานให้มีความตั้งใจและทุ่มเทความสามารถในการปฏิบัติงาน(ผลต่างเท่ากับ
1.98) สรุปได้ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 ความแตกต่าง 4 ลำดับแรก ระหว่างความคาดหวังกับสถานการณ์ปัจจุบันของบทบาทหน้าที่ผู้นำโดยภาพรวม

ลำดับที่	บทบาทหน้าที่ผู้นำโดยภาพรวม	ความหวัง	ปัจจุบัน	ผลต่าง
1.	การยินดีรับฟังปัญหาการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา	4.80	2.73	2.07
2.	การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิควิธี ความรู้ ทักษะ และกระบวนการในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง	4.79	2.75	2.04
3.	การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานใช้ความพยายามในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น	4.77	2.76	2.01
4.	มีอิทธิพลต่อความรู้สึกที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานให้มีความตั้งใจและทุ่มเทความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.76	2.78	1.98

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโครงการ

ประสิทธิภาพด้านเวลาโดยส่วนใหญ่ช้ากว่าแผนที่วางไว้จำนวน 281 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 70.25 ส่วนประสิทธิภาพด้านค่าใช้จ่ายโดยส่วนใหญ่ ใช้จ่ายเกินกว่าแผนที่วางไว้ 312 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 78.00 และประสิทธิภาพด้านคุณภาพโดยส่วนใหญ่มีการแก้ไขงาน (Rework) อยู่ในระดับมาก

5.1.6 ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ได้สรุปผลดังต่อไปนี้

1. ความคาดหวังของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งในสภาพสถานการณ์ปัจจุบันบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างน้อย
2. เมื่อจำแนกตามจำนวนบุคลากรในองค์กรจะเห็นว่าขนาดขององค์กรที่แตกต่างกันผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้นำแตกต่างกัน นั่นคือในสภาพสถานการณ์ปัจจุบันองค์กรที่มีขนาดเล็ก ผู้บังคับบัญชามีบทบาทผู้นำทั้ง 4 ด้าน มีแนวโน้มน้อยกว่าองค์กรที่มีขนาดใหญ่
3. เมื่อจำแนกตามมูลค่าของโครงการจะเห็นว่ามูลค่าของโครงการที่แตกต่างกัน ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้นำแตกต่างกัน นั่นคือในสภาพสถานการณ์ปัจจุบันโครงการที่มีมูลค่าต่ำ ผู้บังคับบัญชามีบทบาทผู้นำทั้ง 4 ด้าน มีแนวโน้มน้อยกว่าโครงการที่มีมูลค่าสูง
4. เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ขององค์กรจะเห็นว่าตำแหน่งหน้าที่ในองค์กรที่แตกต่างกัน ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้นำ แตกต่างกัน นั่นคือตำแหน่งวิศวกรสนามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้นำทั้ง 4 ด้าน มีแนวโน้มน้อยกว่า ความคิดเห็นของวิศวกรประจำสำนักงาน

5. ผลจากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Spearman ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ค่าความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับปัจจุบันในบทบาทผู้นำทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรด้านเวลา, ด้านค่าใช้จ่าย, และการแก้ไขงาน นั่นคือเมื่อค่าความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับปัจจุบันมีค่ามากขึ้น จะทำให้ตัวแปรด้านเวลา, ด้านค่าใช้จ่าย, และการแก้ไขงานมีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกัน

5.2 การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ประเด็นที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บังคับบัญชามี 3 ประเด็น ได้แก่ 1. ขนาดขององค์กร 2. มูลค่าของโครงการ 3. ตำแหน่งหน้าที่ในองค์กร

ทั้งนี้โดยภาพรวมองค์กรที่มีขนาดเล็ก ผู้บังคับบัญชามีบทบาทหน้าที่ผู้นำทั้ง 4 ด้าน มีแนวโน้มน้อยกว่าองค์กรที่มีขนาดใหญ่ อาจมีสาเหตุมาจากองค์กรขนาดเล็กซึ่งมีข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากร จึงไม่มีบุคลากรมาดูแลงานเฉพาะด้านได้ เช่นการจัดซื้อจัดจ้าง, คู่มือเอกสารต่างๆ จึงทำให้ผู้บังคับบัญชาอาจต้องมาปฏิบัติงานด้วยตนเอง จึงส่งผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ผู้นำต่อผู้ใต้บังคับบัญชาลดลง ซึ่งต่างจากองค์กรที่มีขนาดใหญ่ ที่มีข้อได้เปรียบด้านจำนวนบุคลากร จึงสามารถจัดสรรบุคลากรให้มีหน้าที่ตามความสามารถได้ รวมถึงผู้บังคับบัญชาสามารถบริหารโครงการได้อย่างเต็มที่

ส่วนมูลค่าของโครงการพบว่ามูลค่าของโครงการที่มีมูลค่าต่ำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นำทั้ง 4 ด้าน มีแนวโน้มน้อยกว่ามูลค่าของโครงการที่มีมูลค่าสูง อาจมีสาเหตุมาจาก โดยส่วนใหญ่มูลค่าของโครงการที่มีมูลค่าต่ำมักจะดำเนินการโดยองค์กรขนาดเล็ก ซึ่งมีข้อจำกัดด้านบุคลากรและเม็ดเงินการลงทุนที่จำกัด ส่วนโครงการที่มีมูลค่าสูงมักจะดำเนินการโดยองค์กรขนาดใหญ่ ที่มีข้อได้เปรียบด้านบุคลากร และเม็ดเงินการลงทุน ซึ่งจะเห็นได้ว่าโดยส่วนใหญ่แล้วมูลค่าของโครงการมักจะสอดคล้องกับขนาดขององค์กร

และตำแหน่งหน้าที่ในองค์กรพบว่าวิศวกรสนามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นำทั้ง 4 ด้านมีแนวโน้มน้อยกว่าวิศวกรประจำสำนักงาน อาจเป็นเพราะว่าวิศวกรประจำสำนักงานมีขอบเขตของงานที่ชัดเจน เช่นการออกแบบระบบโครงสร้าง การเขียนแบบ การประมาณราคา รวมถึงการรายงานความคืบหน้าของงาน ซึ่งต่างจากวิศวกรสนามที่จะต้องควบคุมงานก่อสร้าง และรับมอบนโยบายการก่อสร้าง ทั้งในส่วนคุณภาพและแผนงานจากผู้บังคับบัญชาโดยตรง ทั้งการวางแผนและการบริหารโครงการ ทำให้บทบาทของผู้นำมีความสำคัญกว่าวิศวกรสำนักงานที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ค่าความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ผู้บังคับบัญชามีอยู่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ โครงการ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า นอกจากคุณภาพของผลงาน ตลอดจนถึงเครื่องมือเครื่องจักรที่ดีแล้ว บทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาก็เป็นสิ่งที่สำคัญ ที่จะทำให้โครงการที่พัฒนาอยู่สามารถลดระยะเวลาในการก่อสร้าง ลดต้นทุนในการก่อสร้าง รวมถึงเพิ่มคุณภาพในการก่อสร้างได้อีกทางหนึ่งเช่นกัน

จากการวิเคราะห์ความคาดหวังของผู้ได้บังคับบัญชาต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา โดยภาพรวม บทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ 1. การยินดีรับฟังปัญหาการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา (ผลต่างเท่ากับ 2.07) 2. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิควิธี ความรู้ ทักษะ และกระบวนการในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง (ผลต่างเท่ากับ 2.04) 3. การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานใช้ความพยายามในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น (ผลต่างเท่ากับ 2.01) 4. มีอิทธิพลต่อความรู้สึกที่ให้ผู้ปฏิบัติงานให้มีความตั้งใจและทุ่มเทความสามารถในการปฏิบัติงาน (ผลต่างเท่ากับ 1.98) ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ความคาดหวังของผู้ได้บังคับบัญชามต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา บทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2 ลำดับแรกของแต่ละบทบาทมีดังนี้คือ บทบาทด้านการสร้างความสัมพันธ์ 1. ยินดีรับฟังปัญหาส่วนตัว (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72) 2. ยินดีรับฟังปัญหาการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73), บทบาทด้านการให้และเสาะหาข้อมูล 1. สำรวจความต้องการของผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74) 2. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิควิธี ความรู้ ทักษะ และกระบวนการในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75), บทบาทด้านการตัดสินใจ 1. กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้เสนอแนะวิธีการในการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78) 2. จัดสรรทรัพยากรตามลำดับความสำคัญของกิจกรรมของโครงการได้อย่างเหมาะสม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79), บทบาทด้านการใช้อิทธิพล 1. สร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานใช้ความพยายามให้การปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76) 2. สร้างเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผู้ได้บังคับบัญชาให้มีพฤติกรรมและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78) ดังนั้นผู้บังคับบัญชาที่ดีควรจะพัฒนาตนเองในบทบาทหน้าที่เหล่านี้เพื่อตอบสนองความคาดหวังของผู้ได้บังคับบัญชา งานจะได้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้

อย่างไรก็ดีผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการก่อสร้างนั้นมีจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรขนาดเล็กจึงมีข้อจำกัดอยู่มากเช่น จำนวนบุคลากร รวมถึงยังขาดประสบการณ์ในการทำโครงการขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าสูง ดังนั้นหากผู้บังคับบัญชาในองค์กรขนาดเล็กรู้ถึงความคาดหวังของผู้ได้บังคับบัญชา จะทำให้องค์กรขนาดเล็กนั้นทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรขนาดใหญ่ที่

ดำเนินการอยู่ก็ทำให้ได้ประโยชน์ไปด้วย สาเหตุเพราะในอุตสาหกรรมการก่อสร้างบางครั้งต้องมีการเชื่อมโยงกัน องค์กรขนาดใหญ่บางโครงการไม่สามารถทำได้ทั้งหมด ต้องอาศัยองค์กรขนาดเล็กมาร่วม ซึ่งคุณภาพขององค์กรขนาดใหญ่ ก็ขึ้นกับความสามารถในการบริหารโครงการขององค์กรขนาดเล็กด้วยเช่นกัน

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยในลักษณะที่มุ่งเน้นหาสาเหตุที่ทำให้คนงานก่อสร้างมีความสามารถที่ไม่เพียงพอต่อความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาในอุตสาหกรรมการก่อสร้าง